

‘Niet isoleren is maatschappelijk onverantwoord’

Isoleren is een simpele en goedkope maatregel om energie te besparen, maar de industrie en de utiliteitsbouw halen op dit vlak niet alles uit de kast. ‘Dat is zonde, want het achterwege laten van isolatie leidt tot energieverspilling, en dat is maatschappelijk onverantwoord,’ zegt voorzitter Hans Koole van de vereniging van isolatiebedrijven VIB. Hij schreef minister Kamp een brief.

Tekst: Norbert Cuiper

‘Geen energie gebruiken is de meest effectieve manier om energie te besparen. Het klinkt als een open deur, maar er is in de industrie en utiliteitsbouw nog een wereld te winnen door juist gebruik van thermische isolatie’. Dat schrijft de Vereniging van Isolatiebedrijven (VIB) dit voorjaar in een brief aan minister Kamp van Economische Zaken. Kamp heeft een week eerder zijn plan bekend gemaakt om de doelen van het energieakkoord sneller te kunnen halen. In het plan is energiebesparing een belangrijke pijler. Nieuwe afspraken met de energie-intensieve industrie moet 9 petajoule (PJ) opleveren. Dit moet helpen met het doel uit het energieakkoord van 100 PJ extra energiebesparing in 2020. Medio oktober, een half jaar later, blijkt uit de Nationale Energieverkenning dat vooralsnog slechts 68 PJ haalbaar is. Er moet dus nog meer gebeuren.

Volgens de VIB, die de belangen van de isolatie-sector behartigt (zie kader), moet de overheid optimalisatie van thermische isolatie in industrie

en utiliteitsgebouwen verplicht stellen om het besparingsdoel van 9 PJ uit het energieakkoord te halen. De vereniging verwijst naar onafhankelijk Europees onderzoek, waarin Ecofys berekent dat betere industriële isolatie tot 31 PJ kan besparen. Dat is maar liefst 3,5 keer de inzet van de overheid, meldt de VIB. En belangrijker nog: hiermee komt het 100 PJ-doel met rASSE schreden dichterbij. Voordeel is ook dat bedrijven isolatie snel kunnen terugverdienen. ‘De terugverdiëntijden bewegen zich rond twee jaar, variërend van zes maanden tot drie jaar. Dat is ruim binnen de in principe verplichte implementatiecriteria’, aldus voorzitter Hans Koole en secretaris Jan Zanen in de brief aan minister Kamp.

Hans Koole en Jan Zanen lopen begin oktober op de vakbeurs Energie in Den Bosch om de boodschap van VIB te verkondigen. Dat gebeurt vanaf de stand van de VIB, maar ook via lezingen over isolatie die anderen op de beursvloer houden. Senior consultant Harm Valk van Nieman houdt een vurig pleidooi voor isolatie als middel om het comfort in gebouwen te verbeteren. Martine van der Post van adviesbureau PostFossil laat zien dat het isoleren van opslagtanks binnen twee jaar is terug te verdienen. En energieadviseur Ron Ongenae toont aan dat een voedingsmiddelenbedrijf isolatie van leidingen binnen drie jaar kan terugverdienen. Ondanks de korte terugverdiëntijden investeren bedrijven niet of nauwelijks in isolatie. Vaak komt dat door een gebrek aan kennis. Koole pleit daarom voor meer samenwerking op dit gebied, zo meldt hij in Den Bosch.

Van gymleraar tot bruggenbouwer

Hans Koole (geboren 30 oktober 1957 in Bergen op Zoom) is sinds november 2014 onafhankelijk voorzitter van VIB, de vereniging van ondernemers in thermische isolatie. Hij werkte na het atheneum eerst vijf jaar als gymnastiekleraar, maar na een studie onderwijskunde in Nijmegen ging Koole werken als beleidsmedewerker onderwijs, eerst voor provincie Gelderland, daarna voor werkgeversvereniging AWWN. Ook deed hij lobbywerk voor VNO-NCW op het snijvlak van onderwijs en het bedrijfsleven. Vanaf 2008 is Koole zelfstandig ondernemer met bestuurlijk werk en projecten. Op zijn website www.hanskoole.nl noemt hij zichzelf Bruggenbouwer Onderwijs Bedrijfsleven.

‘ISOLATIE IS ESSENTIEEL VOOR FABRIEKEN OM VEILIG EN CONTINU TE KUNNEN DRAAIEN’

Een makkelijke openingsvraag: waarom is isolatie nodig? Hans Koole: ‘Dat lijkt een simpele vraag, maar het antwoord hangt af van de sector. De industrie heeft isolatie nodig om hun processen veilig en continu te laten verlopen. Als het te warm of te koud is kan dat het chemisch proces nadelig beïnvloeden. Isolatie van tanks en leidingen zorgt ervoor dat de temperatuur van de vloeistoffen goed blijft. Dat luistert heel nauw. Isolatie is daarmee essentieel voor fabrieken om veilig en continu te kunnen draaien. Bij utiliteitsgebouwen zoals kantoren en ziekenhuizen heeft isolatie echter een ander doel. Daar is isolatie nodig om te zorgen op warmte en koude op plekken waar dat nodig is, teneinde het comfort te verbeteren waardoor de arbeidsproductiviteit van werknemers toeneemt.’

Hoe probeert de VIB isolatie te bevorderen?

‘Bij de industrie gaat het vaak om grotere isolatiebedrijven, die volgens het bestek van de asset owner isolatiewerkzaamheden uitvoeren. We proberen via publicaties en contacten met brancheorganisaties de eigenaren van de fabrieken er toe te brengen dat ze de isolatiewerkzaamheden op basis van de richtlijn van de Commissie Isolatie Nederlandse Industrie (CINI) uitvoeren, want dan ben je er zeker van dat het isolatiewerk op een juiste manier plaatsvindt. Via het aan de VIB gelieerde Nederlands Centrum voor Technische Isolatie (NCTI) kunnen functionarissen getraind worden in het werken met de richtlijn. Er is dus een afhankelijkheid van de opdrachtgever.’

Het hangt dus af van het bedrijf of ze investeert in isolatie. ‘Dat klopt. Bij olie- en gasbedrijven gaat het nu niet zo best, waardoor investeringen worden uitgesteld, terwijl ze met isolatie op korte termijn winst kunnen boeken. Met inzet vanuit de VIB proberen we ze te bewegen toch te investeren in isolatie. Dat doen we door kennis te verspreiden

over thermisch isoleren en te laten zien hoe snel dit zich terugverdient. Zo hebben we dit jaar het boekje ‘Technische isolatie, reken maar!’ als ‘staalkaart van de isolatiesector’ uitgebracht. Daarmee laten we zien dat er nog een wereld is te winnen met isolatie.’

Is deze winst ook te behalen in de utiliteitssector? ‘Ja. Bij utiliteitsgebouwen is het zaak om eerst de schil van het gebouw goed te isoleren om het warmteverlies te beperken. Toch is er nog meer te winnen met isolatie, want een goedgeïsoleerde schil betekent nog niet automatisch dat de warmte en koude op de goede plek terecht komt. Daarom is het ook nodig om leidingen en installaties te isoleren. De investering maakt maar een fractie uit van de totale kosten, maar het heeft een groot effect op het personeel. Als mensen het te koud of te warm hebben gaat hun productiviteit omlaag. Hierbij gaat het om substantiële bedragen, circa 75 tot 80 procent van de totale kosten zit in personeel. Er valt ook op dit gebied nog veel te winnen. Dit proberen we ook te benadrukken in onze uitingen en publicaties.’

Dus de VIB is actief voor zowel industrie als gebouwde omgeving? ‘Ja. Als belangenvertegenwoordiger van de isolatiebranche is de VIB op beide fronten actief. Of het nu gaat om isolatie in de industrie of in gebouwen, met het energieakkoord staan beide domeinen in de belangstelling. De VIB probeert daarop te anticiperen.’

Bijvoorbeeld met een brief aan minister Kamp. ‘Ja, dat klopt. Dit voorjaar maakte minister Kamp bekend dat de energie-intensieve industrie meer moet doen om de besparingsdoelstelling van 9 PJ te halen. Deze doelstelling is makkelijk te halen door het laaghangend fruit te plukken, maar in de praktijk gebeurt dit niet of nauwelijks. De zware

‘MARTINE VAN DER POST LIET OP DE VAKBEURS ZIEN DAT HET ISOLEREN VAN OPSLAGTANKS BINNEN TWEE JAAR IS TERUG TE VERDIENEN’

industrie slaagt er niet in om veel vooruitgang te boeken met energiebesparing. Daarom wil minister Kamp deze sector verplichtende maatregelen opleggen. Zo wil hij dat bedrijven energiebesparende maatregelen toepassen die zich binnen vijf jaar terugverdienen. Wij zijn daar ook voorstander van en hebben dit ook voorgesteld in onze brief.’

Heeft minister Kamp gereageerd op de brief?

Koole: ‘We vermoeden van wel. Minister Kamp heeft niet persoonlijk gereageerd, maar dat begrijpen we. Hij krijgt natuurlijk enorm veel brieven, en de VIB is relatief onbekend. Wel hebben we gemerkt dat onze voorstellen deels zijn overgenomen. Dat zien we bijvoorbeeld aan de extra maatregelen om de energiebesparing in de energie-intensieve industrie aan te jagen. Die maatregelen staan nu in het plan van Kamp. Ook in de notitie van D66 vinden we onze voorstellen terug. We hoeven hiervoor geen credits te hebben, maar we zijn allang tevreden als onze voorstellen worden opgepikt.’

Als voorzitter verkondigt u de boodschap van VIB. Hoe luidt deze boodschap?

‘De voornaamste boodschap is dat het zonde is als de industrie geen isolatie toepast. Martine van der Post liet op de vakbeurs zien dat het isoleren van opslagtanks binnen twee jaar is terug te verdienen. Ook het inpakken van een warmtewisselaar is heel snel terug te verdienen. Toch laat de industrie dit soort maatregelen achterwege. Daardoor gaat veel energie verloren. Dit betekent niet alleen dat we geld weggooiën, het is ook maatschappelijk onverantwoord om zoveel energie te verspillen. Daarom moet de overheid energiebesparende maatregelen zoals isolatie verplichten. We pleiten ook voor intensievere handhaving. De overheid moet hiervoor meer dan het huidige handjevol inspecteurs inzetten.’

De industrie als grote energieverspiller. U maakt zich niet erg populair bij de grote bedrijven.

‘Energieverspilling treedt niet alleen op in de industrie, maar ook in de utiliteitssector. Het is veel efficiënter om een warmwaterleiding te isoleren dan om de overtollige warmte weg te koelen met een extra airco. Dit laatste komt regelmatig voor, waardoor het energieverbruik verdubbelt. Met isolatie is dit te voorkomen. Ook kunnen we met isolatie toe met minder grote installaties. Zonder isolatie heb je een stevige geiser nodig om te warmtevraag te dekken, met isolatie kan je volstaan met een kleinere ketel en minder grote pompen. Het mes snijdt dus aan meerdere kanten. Je kan met isolatie fors besparen op de totale kosten. We hopen dat bedrijven ook met die bril kijken.’

Hoe is de situatie bij utiliteitsgebouwen te verbeteren?

‘Belangrijk is dat isolatiebedrijven eerder worden betrokken bij nieuwbouw en renovatie van gebouwen. Het komt regelmatig voor dat leidingen te dicht op elkaar zitten, waardoor er nauwelijks ruimte is om te isoleren. Door de isolatiebedrijven van tevoren te betrekken is het mogelijk om de installatie te optimaliseren, zodat er meer ruimte komt voor isolatie en onderhoud. Daarvoor is kennis van isolatie nodig. Ook helpt het voornemen om nieuwe gebouwen energieneutraal te maken, maar de wijze waarop dit gebeurt kan nog sterk verschillen. Wij pleiten ervoor om onderhoud van installaties te verplichten en het keurmerk voor energieneutrale gebouwen verder door te zetten. Dat is ook in lijn met de toegenomen ambitie om energie te besparen en hierop meer te handhaven.’

Is er nog een stok achter de deur? ‘Ja. Als bedrijven niet isoleren kunnen ze ook niet de vruchten plukken van de financiële voordelen, zoals korting op de energiebelasting via de energie-investeringsaftrek.’

Belangenbehartiger isolatiesector

VIB staat voor de Nederlandse vereniging van ondernemers in thermische isolatiebedrijf. De vereniging behartigt de belangen van de isolatiesector en heeft zo'n 50 leden (isolatiebedrijven) en 30 buitengewone leden (leveranciers en producenten van isolatiematerialen). De VIB dekt qua werknemersaantal circa 60 tot 70 procent van de markt, zegt voorzitter Hans Koole. Onder de leden bevinden zich multinationals die industriële bedrijven helpen met isolatie, maar ook kleinere bedrijven die utiliteitsgebouwen isoleren en bedrijven die zich richten op scheepsbouwisolatie. Naast thermische isolatie om warmteverliezen te beperken voeren alle bedrijven ook andere activiteiten uit, zoals steigerbouw en schilderwerk bij de industriële isolatiebedrijven, en geluidswerende en brandwerende isolatie, om comfort en veiligheid in gebouwen en schepen te verhogen.

KRACHTIGE WARMTEBEELDCAMERA DIE GEWOON IN JE ZAK PAST

DE FLIR C2 BRENGT VERBORGEN GEBREKEN AAN HET LICHT ZODAT U NIETS OVER HET HOOFD ZIET.

De C2 is de eerste volledig uitgeruste compacte warmtebeeldcamera ter wereld die u altijd bij de hand kunt houden om problematische warmtepatronen op te sporen.

Bekijk wat de C2 u kan laten zien op www.flir.eu/c2

De weergegeven thermische beelden zijn mogelijk niet representatief voor de resolutie van de afgebeelde camera's. Afbeeldingen zijn alleen gebruikt ter illustratie.

The World's Sixth Sense®

'IK VERWACHT DAT ER VANUIT DE OVERHEID MEER AANDACHT KOMT VOOR DE ENERGIEBESPARINGSPLANNEN VAN BEDRIJVEN'

Wat voor effect verwacht u van de plannen van minister Kamp? 'Ik verwacht dat er vanuit de overheid meer aandacht komt voor de energiebesparingsplannen van bedrijven voor de komende jaren. Isolatie hoort daarvan een onderdeel te zijn. Veiligheid kan daarbij een groter argument zijn dan energiebesparing, maar het kan gelijk oplopen. Ook verwacht ik dat bedrijven meer bewust worden van de voordelen van energiebesparing. Ik hoop dat ze meer uit zichzelf gaan nadenken over het toepassen van energiebesparende maatregelen tijdens onderhoudswerkzaamheden. Als ze dat doen slaan ze twee vliegen in een klap.'

Bedrijven investeren niet altijd vanuit zichzelf in energiebesparing. 'Nee, dat klopt. Het gaat om een verandering in de mindset. Dit kost wel tijd,

net zoals dat geldt voor consumenten. Ik vergelijk het met roken van sigaretten. Dat heeft ook decennia gekost om af te bouwen. Toch kan je het mensen niet kwalijk nemen als ze nog een sigaret willen opsteken. Bij energiebesparing helpt het om erover te praten. Dan heeft op relatief korte termijn effect, zoals de energiebesparingsplannen voor de periode van 2017 tot 2020. Op de lange termijn moet er meer gebeuren.'

Wat moet er op de lange termijn gebeuren?

'Voor de lange termijn spreek je over systeem-sprongen zoals elektrificatie van de industrie. Dat is niet in 2020 al geregeld. Ook het benutten van restwarmte door steden en tuinders kost tijd. Gelukkig bestaat er een stip op de horizon: in 2050 moet Nederland CO₂-neutraal zijn. Hiervoor moet de overheid duidelijk aangeven hoe dit moet worden gerealiseerd. Ik verwacht dat isolatie ook op lange termijn een belangrijke rol zal vervullen. Isolatie blijft ook aantrekkelijk gezien de korte terugverdientijden. Het zou raar zijn als we niet doorgaan met isoleren.'